

Opgave 1 Problematisch alcoholgebruik onder jongeren

Bij deze opgave horen de teksten 1 en 2.

Inleiding

Nederlandse jongeren drinken problematisch veel, zo blijkt uit internationaal onderzoek. Elf landelijke en regionale organisaties hebben minister Schippers en staatssecretaris Van Rijn (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) daarom middels een zogenaamd Alcoholmanifest opgeroepen om met maatregelen te komen (tekst 1). Een van de oproepen uit het manifest heeft betrekking op het verschijnsel 'blurring': branchevervaging, waarbij een aantal winkels hun klanten alcoholische drankjes aanbieden en de grens tussen horeca en detailhandel vervaagt (tekst 2).

Lees de regels 1 tot en met 26 van tekst 1.

'Bingedrinken' onder jongeren kan beschouwd worden als een politiek probleem.

- 2p 1 Noem twee kenmerken van een politiek probleem die te herkennen zijn in de regels 1 tot en met 26 van tekst 1. Geef bij elk kenmerk een ander bijpassend citaat.

Lees tekst 2.

De regering en Kamer hebben verschillende taken. De Kamer beschikt over verschillende formele middelen om haar taken uit te voeren. In de regels 26 en 55 van tekst 2 staat **(a)** waar oorspronkelijk een formeel middel van de Kamer genoemd werd. Met dat formele middel spreekt de Kamer de regering aan op één van haar taken.

- 3p 2
- Welk formeel middel moet staan op de plaats van **(a)**?
 - Bij welke taak van de Kamer hoort dat middel?
 - Op welke van haar taken wordt de regering met dat formele middel aangesproken?

Gebruik tekst 1 en tekst 2.

Elf organisaties willen de politiek beïnvloeden en hebben daartoe een oproep gedaan in een Alcoholmanifest. Het barrièremodel beschrijft de politiek als een proces waarin verschillende barrières genomen moeten worden om een doel te bereiken. De oproep waarvan sprake is in de regels 22 tot en met 26 van tekst 1, is bedoeld om één van die barrières te nemen. En uit tekst 2 is op te maken welke andere barrière genomen moet worden.

- 2p 3
- Leg uit over welke barrière de organisaties het politieke probleem proberen te krijgen met hun oproep in de regels 22 tot en met 26 van tekst 1.
 - Leg uit welke barrière volgens tekst 2 nog genomen moet worden.

De VVD was twee maanden eerder (december 2016) van plan om een wetsvoorstel in te dienen om 'blurring' wettelijk toe te staan. Dat is tegengesteld aan de wens van ChristenUnie, CDA en PvdA om 'blurring' tegen te gaan.

De vier partijen ChristenUnie, CDA, PvdA en VVD hebben hun wortels in drie verschillende ideologische tradities. De ideologie van de VVD verschilt op één punt wezenlijk van de andere twee ideologieën en dat verschil kan de tegengestelde standpunten ten aanzien van 'blurring' voor een deel verklaren.

- 4p 4
- Geef bij elk van de partijen de ideologie.
 - Geef het verschil tussen de ideologie van de VVD enerzijds en de twee andere ideologieën anderzijds waarmee de tegenstelling met betrekking tot 'blurring' verklaard kan worden.
 - Leg je antwoord uit.

De handhaving van de Drank- en Horecawet berust deels bij de Rijksoverheid en deels bij de gemeenten. De verhouding tussen de Rijksoverheid en de gemeenten is vastgelegd in de grondwet. Daarbij is uitgegaan van het beginsel 'autonomie en medebewind'. In tekst 2 zijn enkele kenmerken van dat beginsel te herkennen.

- 4p 5
- Noem een kenmerk van autonomie dat te herkennen is in tekst 2.
 - Noem een kenmerk van medebewind dat te herkennen is in tekst 2.
 - Geef bij elk kenmerk een bijpassend citaat uit tekst 2 en leg je keuze uit.

Opgave 1 Problematisch alcoholgebruik onder jongeren

tekst 1

Alcoholmanifest tegen 'bingedrinken'

De prijs van alcohol moet omhoog en het aantal plekken waar drank gekocht kan worden omlaag. Dat schrijven elf landelijke en regionale organisaties die dagelijks te maken hebben met de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik in een Alcoholmanifest. Ook zou er niet langer reclame voor drank moeten worden gemaakt.

De afgelopen jaren is er volgens deze organisaties, waaronder de koepel van GGD's en het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP, belangrijke winst geboekt met het terugdringen van het gebruik van drank door jongeren onder de zestien jaar.

Het is echter niet gelukt om het zogenoemde 'bingedrinken' (veel drinken in korte tijd) onder jongeren te verminderen. Daarom roepen de organisaties minister Edith Schippers en staatssecretaris Martin van Rijn (Volksgezondheid) op om actie te ondernemen.

Maatregelen

De voorgestelde maatregelen in het Alcoholmanifest, die in lijn liggen met de adviezen van het Wereld Economisch Forum (WEF) en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), zijn volgens de organisaties betaalbaar, uitvoerbaar en kosteneffectief.

De Stichting Verantwoorde Alcoholconsumptie (STIVA) is echter totaal niet te spreken over het manifest. "Het Nederlandse alcoholbeleid is zeer succesvol. Dit manifest noemt alle positieve ontwikkelingen van de afgelopen vijftien jaar niet. Daarmee is het misleidend", zegt directeur Peter de Wolf.

Volgens STIVA doen de maatregelen denken aan het Scandinavische beleid, terwijl in Scandinavië mensen juist meer zijn gaan drinken. "Het is daarom zonde het Nederlandse beleid overboord te kieperen en in te ruilen voor maatregelen uit andere landen waar het veel beroerder gaat."

naar: AD, 1 november 2016

tekst 2

Wijntje drinken bij de kapper mag niet meer

- Bij kledingwinkels, de supermarkt en de kapper krijg je voortaan weer alleen koffie en thee aangeboden en geen alcoholische drankjes meer.
- 5 Formeel zijn de kleine, zelfstandige slijters de enige ondernemers in Nederland die hun klanten alcohol mogen schenken, maar de laatste jaren hebben allerlei winkels de
- 10 vrijheid genomen om hun klanten met een alcoholisch drankje te verrassen. Op deze manier vervagen de grenzen tussen horeca en detailhandel. Gemeenten gedogen dit
- 15 verschijnsel, dat 'blurring' wordt genoemd. 'To blur' is het Engelse werkwoord voor vervagen.
- Een Kamermeerderheid wil nu dat staatssecretaris Martin van Rijn (van
- 20 Volksgezondheid, Welzijn en Sport) op de valreep van zijn termijn een brief aan alle gemeenten stuurt, waarin hij hen waarschuwt dat dit gedogen in strijd is met de Drank- en
- 25 Horecawet. Hij heeft al toegezegd dit te gaan doen. ...**(a)**... is een gezamenlijk initiatief van
- ChristenUnie, CDA en PvdA. Zij geven daarmee gehoor aan het
- 30 Alcoholmanifest, waarin elf gezondheidsorganisaties de regering oproepen om 'blurring' te stoppen. Wetenschappelijk staat namelijk vast dat uitbreiding van het aantal
- 35 verkooplocaties van alcohol leidt tot meer alcoholproblematiek.
- STAP, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid, heeft in de laatste anderhalf jaar met succes
- 40 procedures en/of rechtszaken gevoerd tegen zeven gemeenten die 'blurring' toestonden. Vaak was dat in aanvulling op handhavingsverzoeken van de Koninklijke Slijters Unie. "Een
- 45 unieke samenwerking", zegt Van Dalen, directeur van STAP. "We hebben op dit gebied dezelfde belangen: zorgen dat het schenken en verkopen van alcohol beperkt
- 50 blijft."
- Van Dalen heeft goede hoop dat alcoholische drankjes definitief uit de winkels verdwijnen, al krijgen we binnenkort een nieuw kabinet. "Als je
- 55 kijkt welke partijen ...**(a)**... hebben ondertekend, kan het goed zijn dat het bij de coalitiebesprekingen aan de orde komt."

bron: Nederlands Dagblad, 28 februari 2017

Opgave 2 Vloggers en reclame

Bij deze opgave hoort tekst 3.

Inleiding

Internet biedt vele nieuwe mogelijkheden voor het verspreiden en consumeren van amusement en informatie. En dit biedt ook ruimte voor economisch handelen. Activiteiten die voorheen alleen mogelijk waren met grote, complexe organisaties die over veel geld beschikten, zijn nu binnen het bereik van individuen gekomen. Veel vloggers verdienen geld door op verzoek van fabrikanten producten in beeld te brengen. Dit wordt beschouwd als sluikreclame. Voor het relatief jonge internet is nog niet uitgekristalliseerd welke instanties zeggenschap hebben. Verschillende actoren hebben daar wel belang bij of ontwikkelen daar wel een visie op.

Lees tekst 3.

Dat het Commissariaat voor de Media op internet nog niet mag optreden, komt onder andere doordat overheidsbemoeienis met de media politiek gevoelig ligt. Twee politieke visies staan als uitersten tegenover elkaar. Aan de ene kant staat de visie die voor een meer regulerende overheid is en aan de andere kant staat de visie die voor een meer terughoudende overheid is.

- 4p 6
- Geef in verband met sluikreclame door videobloggers een argument waarom de overheid hiertegen zou moeten optreden.
 - Geef in verband met sluikreclame door videobloggers een argument waarom de overheid hiertegen **niet** zou moeten optreden.
 - Vermeld bij elk van beide visies bij welke politieke stroming die visie past en onderbouw je keuze met een uitgangspunt of trefwoord van die stroming.

Bij het analyseren van de massamedia maken we onderscheid tussen zenders en ontvangers. Het internet heeft het mogelijk gemaakt dat iedereen zender kan worden.

- 2p 7
- Leg met behulp van de oplagespiraal uit dat het succes van zenders zoals videobloggers van invloed kan zijn op de kwaliteit van kranten.

Zie de regels 12 tot en met 16 en de regels 43 tot en met 56 van tekst 3. Het Commissariaat voor de Media is opgericht om een aantal doelen van het mediabeleid van de overheid te helpen verwezenlijken. In de regels 12 tot en met 16 is sprake van een verplichting.

- 2p 8
- Bij welk doel van het Commissariaat voor de Media past deze verplichting?
 - Welk machtsmiddel heeft het Commissariaat voor de Media om haar wettelijke plicht te vervullen?

In de afgelopen jaren is het lees-, luister- en kijkgedrag van veel mensen veranderd. Traditionele media zoals kranten en omroepen hebben zonder publiek geen inkomsten. In hun zoektocht naar (nieuw) publiek, begeven ook zij zich ook op internet. Daar maken de meeste serieuze nieuwsmedia geen sluikreclame. Ze hebben binnen hun organisatie als het ware een rem ingebouwd waarmee vermenging van nieuws en commercie, zoals onder andere bij sluikreclame het geval is, tegengegaan wordt.

- 2p 9
- Met welk document wordt binnen de nieuwsorganisaties commerciële invloed op inhoudelijk nieuws tegengegaan?
 - Leg uit hoe dat werkt.

Opgave 2 Vloggers en reclame

tekst 3

Vloggers hebben nog een kans om zichzelf te reguleren

Moet de overheid ingrijpen tegen sluikreclame door vloggers? Deze maand publiceerde het Commissariaat voor de Media een steekproef naar reclame door de vele videobloggers op onder meer YouTube. Daaruit bleek dat in driekwart van de gevallen waarin producten duidelijk in beeld werden gebracht, het onduidelijk was of het om betaalde aandacht ging. Het Commissariaat is wettelijk verplicht om reclame op radio en tv voor het publiek zo herkenbaar mogelijk te houden, om misleiding en manipulatie te voorkomen. Op internet mag het Commissariaat echter niet optreden. Althans nog niet – op basis van nieuwe regels van de Europese Unie zou dat op korte termijn wel mogen. Of zouden de vloggers misschien aan zelf-regulering kunnen gaan doen, net als de rest?

De Reclame Code Commissie kwam prompt met een ‘verduidelijking’ van de eigen code voor sociale media. Ook die code beoogt misleiding te

voorkomen door de herkenbaarheid van reclame te garanderen. Adverteerders blijken zich in 96 procent van de gevallen te houden aan de regels: ze trekken de bewuste reclame in of passen die aan. Wie dat niet doet, wordt aangeduid als ‘non-compliant’ en onder de aandacht van de Autoriteit Consument en Markt gebracht. Dat gebeurde in 2017 bijvoorbeeld bij het bedrijf Xlens, dat claimde met gekleurd glas dyslexie te kunnen corrigeren en dat ook volhield. Zo mag er geen reclame gemaakt worden die zich richt op kinderen jonger dan 13. En moet er bij filmpjes de mededeling “Dit [product] kreeg ik gratis aangeboden van [producent] om te testen” getoond worden. Of er moet worden erkend dat het filmpje in opdracht is gemaakt. Verder moeten er bij microblogs hashtags vermeld worden zoals #spon (gesponsord), #paid, #sample, #adv of #prom. Als de adverteerder de vlogger daar niet aan houdt, staat het Commissariaat klaar.

bron: NRC Handelsblad, 26 april 2017

Opgave 3 Nexitverlangens

Bij deze opgave hoort tekst 4 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In de zomer van 2016 werd er in Groot-Brittannië een referendum gehouden over het al dan niet voortzetten van het lidmaatschap van de Europese Unie (EU). Een meerderheid van de Britten stemde voor een Brexit, het vertrek van Groot-Brittannië uit de EU. De Brexit versterkte ook de roep in Nederland om een referendum uit te schrijven over een eventueel vertrek uit de EU, een Nexit. Volgens de auteur van tekst 4 wordt de Brexit een belangrijk thema in de aanloop naar de Nederlandse Tweede Kamerverkiezingen van 2017.

Lees de regels 1 tot en met 15 van tekst 4.

Het bepleiten van een neuro vloeit voort uit kritiek op de euro.

- 2p 10 – Welke instelling neemt besluiten over onder andere de waarde van de euro?
- Leg uit of die instelling supranationaal of intergouvernementeel is.

Lees de regels 16 tot en met 64 van tekst 4.

De auteur gebruikt in tekst 4 niet het woord 'populisme'. In zijn beschrijving van de politieke actie en reactie, zijn wel enkele kenmerken van populisme te herkennen.

- 4p 11 Geef twee citaten uit tekst 4 en leg bij elk citaat uit dat daarin een kenmerk van populisme te herkennen is. Ga uit van twee verschillende citaten en twee verschillende kenmerken van populisme.

Zie de regels 56 tot en met 58 van tekst 4.

Framing gebeurt met retorische middelen zoals het gebruiken van woorden die tot de verbeelding spreken. Daarachter gaat een redeneerwijze schuil die geanalyseerd kan worden.

- 3p 12 – Leg uit wat framing is.
- Geef minstens twee elementen waarmee de achterliggende redeneerwijze geanalyseerd kan worden.

De Europese Unie kent verschillende instituties waaronder het Europees Parlement, de Europese Raad en de Europese Commissie. De Nederlandse regering kan met name in één van die drie instituties zelf (zonder tussenkomst van anderen) inbreng hebben.

- 3p 13 Leg uit in welke institutie de Nederlandse regering zelf inbreng kan hebben en waarom dat niet kan in die andere twee.

Opgave 3 Nexitverlangens

tekst 4

- Binnen de VVD weten ze nog dat Stef Blok, destijds voorzitter van de Tweede Kamerfractie, tijdens Rutte I in kleine kring een neuro bepleitte.
- 5 Een neuro: een euro voor alleen Noord-Europese landen, gewend aan solide begrotingen en saai uitgavenschema's.
- Ik kreeg het deze week toegelicht door een liberaal die ermee wilde zeggen: ook wij hebben voldoende scepsis over de EU en de euro in huis om vanaf het najaar eventueel te anticiperen op pleidooien tegen de
- 10 EU en vóór een Nexit.
- Want het heeft er veel van weg dat Brexit hét thema wordt dat ook de Haagse politiek zal definiëren. En aangezien het land in maart 2017
- 20 gaat stemmen, staan er een paar dingen op het spel – het premierschap, bijvoorbeeld.
- Dus ik vroeg me af: wat is voor Rutte en de VVD de intelligentste manier om die ontluikende Nexitverlangens te pareren?
- 25 Je kunt het dilemma nu al zien aankomen. Twee partijen, de PVV van Wilders en VNL van vooral oud-PVV'ers, die het onbehagen over de EU exploiteren met vurige pleidooien voor een Nexit, zodat alle andere partijen, de VVD voorop, het gevaar
- 35 lopen te worden weggezet als vijanden van de massa.
- Zeker nu er een heel infrastructuurtje op rechts is ontstaan – GeenStijl, het Burgercomité EU, Jan Roos, Thierry Baudet, Rutte's vriend Jort Kelder, etc. – dat met veel gevoel voor
- 40 medialogica het anti-EU-sentiment weet te voeden.
- (...)
- Dus voor Rutte ligt er een inhoudelijke en tactische vraag: hoe bestrijdt hij die mensen?
- 45 (...)
- Hier is niet iedereen in de VVD zo ontspannen over. Je hebt strategen die zeggen: negeer die nieuwe rechterflank, dan blijven ze buiten de
- 50 orde. (...)
- Kay van de Linde, de oud-campagneleider van Fortuyn en Verdonk, vertelde me dat het een strategische blunder zou zijn als de VVD
- 55 lankmoedig reageert.
- "Ik zou Kelder, Baudet, GeenStijl en de hunnen framen als landverraders", zei hij. "Mensen die, zoals Boris Johnson, zo ambitieus zijn dat ze desnoods het land kapot maken."
- 60 Pardon? "Jazeker", zei Van de Linde. "Je moet emotie met emotie bestrijden; al die rationale NRC-nuances hebben geen enkele zin."
- (...)

bron: NRC Handelsblad, 2 juli 2016

Opgave 4 Problematische jeugdgroepen

Bij deze opgave horen schema 1 en de teksten 5 en 6.

Inleiding

Het rapport 'Kostbare vriendschappen' doet verslag van een onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het onderzoek brengt binnen één gemeente in kaart welke maatschappelijke problemen veroorzaakt worden door problematische jeugdgroepen en welke kosten voor de samenleving daaraan verbonden zijn. In de onderzochte gemeente waren twee criminele en drie overlastgevendende jeugdgroepen actief. In de periode van vijf jaar die in kaart werd gebracht, waren gedurende korte tijd ook nog twee hinderlijke jeugdgroepen actief. Maar vanwege te weinig bruikbare gegevens zijn deze hinderlijke jeugdgroepen niet in het onderzoek meegenomen. Schema 1 en de teksten 5 en 6 komen uit het onderzoeksverslag.

Lees schema 1.

De hinderlijke jeugdgroepen werden vanwege te weinig bruikbare gegevens, niet meegenomen in het onderzoek. De onderzoekers hebben onder andere gebruikgemaakt van politiestatistieken. Schema 1 bevat informatie waarmee verklaard kan worden waarom over hinderlijke jeugdgroepen minder gegevens in de politiestatistieken beschikbaar waren.

- 2p 14 Leg uit waarom er te weinig bruikbare gegevens van hinderlijke jeugdgroepen in de politiestatistieken staan. Gebruik daarvoor twee verschillen tussen hinderlijke jeugdgroepen en de andere twee soorten problematische jeugdgroepen.

Uit de omschrijving van de drie typen problematische jeugdgroepen valt op te maken dat de politie niet alleen maar ingezet zal worden vanwege haar taak om strafbare feiten op te sporen. Bij het bestrijden van problematische jeugdgroepen zal de politie ook een van haar andere taken uitvoeren.

- 2p 15 – Welke andere taak zal de politie uitvoeren bij het actief bestrijden van problematische jeugdgroepen?
– Welke persoon of instantie is verantwoordelijk voor de inzet van de politie in verband met deze andere taak?

Lees tekst 5.

In tekst 5 is sprake van een referentiegroep.

- 2p 16 Leg uit waarom je in dit onderzoek een referentiegroep nodig hebt.

vraag 17 overslaan

Het onderzoek 'Kostbare vriendschappen' is uitgevoerd in één gemeente. De onderzoekers hebben wijk/postcodegebied als matching kenmerk meegenomen om zo ook andere kenmerken van de groep (zie de regels 16 tot en met 20 van tekst 5) mee te kunnen wegen.

- 2p 17 Leg uit dat voor dit onderzoek de wijk / het postcodegebied homogeen van samenstelling moet zijn.

Onderzoekers formuleren vaak een hypothese met een afhankelijke en een onafhankelijke variabele.

- 3p 18 – Formuleer, in aansluiting op de regels 1 tot en met 26 van tekst 5, een hypothese met twee variabelen die bij dit onderzoek zou kunnen passen.
– Wat is de afhankelijke variabele en wat is de onafhankelijke variabele in deze door jou opgestelde hypothese?

Jongeren kunnen crimineel gedrag gaan vertonen omdat ze deel uitmaken van een groep. De begrippen 'groepsdruk' en 'groepsdwang' benoemen aspecten van groepsdynamiek. Neutralisatie is een speciale vorm van groepsdynamiek.

- 2p 19 – Leg uit wat neutralisatie inhoudt.
– Leg uit hoe neutralisatie crimineel gedrag kan bevorderen.

Lees tekst 6.

- 2p 20 Leg uit welke twee kenmerken van integraal veiligheidsbeleid te herkennen zijn in de lokale aanpak.

Opgave 4 Problematische jeugdgroepen

schema 1

Typen problematische jeugdgroepen

Hinderlijke jeugdgroep	Overlastgevende jeugdgroep	Criminele jeugdgroep
<ul style="list-style-type: none"> • Dit groepstype hangt wat rond in de buurt, is af en toe luidruchtig aanwezig en trekt zich niet zoveel aan van de omgeving. Soms loopt het uit de hand en zijn er kleine schermutselingen, maar dat is doorgaans snel in de kiem gesmoord en vaak ook meer toeval dan gepland. Ook maakt de groep zich incidenteel schuldig aan kleine vernielingen. • Een beperkt aantal jongeren maakt zich soms schuldig aan (veelal lichte) gewelds- en (in mindere mate) vermogensdelicten. Over het algemeen is het een groep die nog voldoende 'autoriteitsgevoelig' is en aanspreekbaar op zijn gedrag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dit groepstype is wat nadrukkelijker aanwezig, kan af en toe provocerend optreden, valt omstanders wel eens lastig (uitschelden of zelfs intimideren), vernielt regelmatig allerlei zaken en trekt zich niet zoveel aan van andere mensen. • Geweldsgebruik wordt niet geschuwd en de groepsleden zijn ook minder goed te corrigeren. De lichtere vormen van criminaliteit waaraan de groep zich schuldig maakt, worden – in vergelijking met hinderlijke groepen – doelbewuster gepleegd en de groepsleden zijn ook meer bezig om te zorgen dat ze niet worden gepakt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dit groepstype bestaat (in ieder geval voor een deel) uit jongeren die behoorlijk op het criminele pad zijn geraakt. Ze zijn al vaker met de politie in aanraking gekomen. • Kenmerkend is dat ze meer en meer criminaliteit plegen voor het financiële gewin in plaats van voor de kick of het aanzien. Deze jongeren scoren ook hoog op de delicten waarop de andere typen groepen hoog scoren. De feiten zijn echter ernstiger en ze schrikken niet terug voor het gebruik van geweld.
<ul style="list-style-type: none"> - Wijkniveau - Losse groep / tijdelijk - Vrije tijdsbesteding 		<ul style="list-style-type: none"> - (Boven)stedelijk - Harde kern / langdurig - Financieel gewin

bron: Cebeon, 'Kostbare vriendschappen', december 2016

tekst 5

Samenstelling van referentiegroepen

Voor het onderzoek is niet alleen een kostenstudie gemaakt voor problematische jeugdgroepen (de onderzoeksgroep), maar is tevens per type groep een referentiegroep jongeren samengesteld waarvoor kosten in kaart zijn gebracht. (...) Afgaande op de kenmerken van de leden van problematische jeugdgroepen zijn geslacht, leeftijd en wijk/postcodegebied meegenomen als matching kenmerken. Laatstgenoemd kenmerk is relevant omdat problematische jeugdgroepen in uiteenlopende gebieden actief zijn. Bovendien worden met wijk/postcodegebied ook belangrijke sociaal-economische kenmerken, culturele herkomst en opleidingsniveau meegewogen. Per type groep heeft dit een vergelijkbaar aantal jongeren opgeleverd in dezelfde leeftijd, met hetzelfde geslacht en woonachtig in dezelfde wijk, maar die niet bekend zijn als lid van een problematische jeugdgroep. (...)

Effecten voor de maatschappij die herleidbaar zijn op groepsgedrag van problematische jeugdgroepen

30 Essentieel is dat maatschappelijke kosten herleidbaar zijn op het groepsgedrag van problematische jeugdgroepen. Bepaalde problemen kunnen externaliseren en/of
35 escaleren als gevolg van groepsdynamiek. Vooral jongeren laten zich meer door leeftijdsgenoten beïnvloeden. En als zij gedragsproblemen hebben (in relatie tot
40 verstandelijke beperkingen en/of psychische problematiek) zijn ze nog gevoeliger voor groepsdruk. Deze druk is bovendien groter naarmate jongeren zich meer identificeren met
45 hun eigen groep. Naast groepsdruk bevorderen ook wederzijds bevestigende interacties met leeftijdgenoten binnen de groep afwijkend en risicovol gedrag.

bron: Cebeon, 'Kostbare vriendschappen', december 2016

tekst 6**Lokale aanpak**

Om de maatschappelijke problematiek van problematische jeugdgroepen terug te dringen, is in de experimentgemeente een

5 toegespitste aanpak ontwikkeld, waarin alle betrokken partijen sinds ongeveer 2013 samenwerken in een keten onder gemeentelijke regie. Het gaat om een persoonsgerichte

10 aanpak van criminele en overlastgevende jeugdgroepen. Dit vertaalt zich in maatwerktrajecten met interventies van zowel partijen in het

15 sociaal domein (zoals jongerenwerk, re-integratie, begeleiding en leerplicht) als justitiële partners (zoals Openbaar Ministerie, reclassering en jeugdbescherming). De benadering van hinderlijke

20 jeugdgroepen is ingebed in de bredere wijkaanpak, waarin de gemeentelijke wijkregisseurs en jongerenwerkers een centrale rol vervullen in afstemming met de

25 wijkagent.

bron: Cebeon, 'Kostbare vriendschappen', december 2016

Opgave 5 Opiniepeilingen

Bij deze opgave hoort tekst 7.

Inleiding

In tekst 7 is te lezen dat verschillende nieuwsmedia verschillende antwoorden geven op de vraag hoe ze omgaan met peilingen. Uit die antwoorden kun je opmaken wat voor soort nieuwsmedia het betreft en ook welke verschillende normen en waarden ze overdragen op hun publiek.

Lees de regels 1 tot en met 52 van tekst 7.

NRC is voorzichtig met het koppelen van de uitkomst van een peiling aan actuele gebeurtenissen.

- 2p **21** Beargumenteer uit waarom voorzichtigheid geboden is bij het koppelen van de uitkomst van een peiling aan actuele gebeurtenissen. Gebruik in je argumentatie de begrippen correlatie en causaliteit op een correcte manier.

De Telegraaf en NRC maken een andere keuze bij het informeren van hun lezers. De waarden en normen die daarbij een rol spelen worden daarmee impliciet overgedragen aan hun lezers.

- 3p **22**
- Geef een norm die te herkennen is in de keuze die De Telegraaf maakt bij het berichten over opiniepeilingen.
 - Geef een andere norm die te herkennen is in de keuze die NRC maakt bij het berichten over opiniepeilingen.
 - Bij welke maatschappelijke functie van de media past het overdragen van waarden en normen?

Lees de regels 53 tot en met 75 van tekst 7.

In de regels 70 tot en met 75 van tekst 7 staat dat er veel zwevende kiezers zijn. Dat de binding van kiezers met gevestigde politieke partijen steeds minder wordt, hangt samen met veranderingen die zich vanaf de jaren '60 in de Nederlandse politieke cultuur hebben voorgedaan.

- 2p **23**
- Geef een voorbeeld van een verandering in de politieke cultuur die samenhangt met deze afnemende binding.
 - Leg uit wat die verandering inhield.

Opgave 5 Opiniëpeilingen

tekst 7

Opiniepeilingen bieden het publiek 'schijnzekerheid'

Net als de NOS gaan RTL Nieuws, het AD, de Volkskrant en NRC 'terughoudend en bewust' om met politieke peilingen, in de aanloop naar de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer. De Telegraaf blijft echter wel gewoon peilingennieuws brengen. (...)

Marcel Gelauff, hoofdredacteur van NOS Nieuws, maakte vrijdag bekend dat hij zetelpeilingen van losse opiniebureaus niet meer als nieuws wil brengen. De omroep wil alleen de Peilingwijzer gebruiken. De Peilingwijzer van politicoloog Tom Louwerse van de Universiteit Leiden geeft een gewogen gemiddelde van vijf verschillende peilingen.

De NOS meldt peilingen bij voorkeur alleen in samenhang met ander, inhoudelijk politiek nieuws. En alleen om opmerkelijke verschuivingen of langlopende trends te bespreken. "Losse peilingen zullen we hoogstens noemen als ze aanleiding zijn voor nieuws, bijvoorbeeld als ze leiden tot beroering in een partij."

Onzin

Pieter Klein, adjunct-hoofd van RTL Nieuws: "Dat we terughoudend zijn, is evident. We melden alleen grote verschuivingen, want anders is het geen nieuws. Verder ben ik niet zo van de codes, om dat vast te leggen."

Wouter de Winther, chef politiek van De Telegraaf vindt het onzin:

"Natuurlijk blijven we de peilingen melden. Mensen willen gewoon een overzicht hebben van hoe de partijen ervoor staan. Dan is het toch gek om te doen alsof die peilingen niet bestaan?"

NRC meldt bij peilingen altijd wie de peiling deed, hoe groot het aantal ondervraagden was, wanneer zij werden ondervraagd, en wat de foutmarge is. Ook is de krant voorzichtig met het koppelen van de uitkomst van een peiling aan actuele gebeurtenissen. Eén peiling zal nooit alleen de basis van een artikel zijn. De Volkskrant en AD hebben soortgelijke richtlijnen. (...)

Onweerstaanbaar

Wat is er tegen peilingen? De NOS, in een verklaring: "Nieuwsmakers en consumenten vinden peilingen vaak onweerstaanbaar. Het is verleidelijk om de onzekerheid achter de peilingen maar even te vergeten en houvast te zoeken bij schijnbaar harde cijfers over zoiets ongrijpbaars als de kiezersgunst. Terwijl je het publiek daarmee slechts schijnzekerheid biedt."

Hans Nijenhuis van het AD: "Ze blijken vaak niet overeen te komen met de verkiezingsuitslag. Maar dat ligt niet alleen aan de peilingen. Bij de vorige verkiezingen besloot veertig procent van de kiezers pas op het laatste moment wat ze zouden doen. Daar kun je als peiler niets aan doen."

(...)

bron: NRC Handelsblad, 20 december 2016

Opgave 6 Verzwaring van het strafrecht

Bij deze opgave hoort tekst 8.

Inleiding

De PVV wil hard optreden tegen criminaliteit. Dat blijkt onder andere in juni 2017. De PVV kondigt dan aan dat ze met een initiatiefwetsvoorstel zal komen: mensen die mogelijk een gevaar vormen voor de nationale veiligheid moeten meteen kunnen worden opgepakt, ook als er weinig bewijs is.

Hard bleek de PVV ook al eerder, onder andere in 2009. Toen kwam ze met een initiatiefwetsvoorstel om het strafrecht te verzwaren. Tekst 8 bestaat uit enkele fragmenten van de website van de PVV waarin de inhoud van het initiatiefwetsvoorstel uit 2009 uit de doeken gedaan wordt.

Lees de regels 1 tot en met 13 van tekst 8.

Met het wetsvoorstel uit tekst 8 wil de PVV de belangen van de slachtoffers voorop stellen. Daarmee sluit de PVV aan bij andere veranderingen in de afgelopen decennia waarbij de positie van het slachtoffer in het strafprocesrecht al sterk is verbeterd.

- 2p **24** Geef twee voorbeelden van die verbeterde positie van het slachtoffer in het strafrecht.

Lees tekst 8.

De verandering van het strafrecht die met het wetsvoorstel uit tekst 8 beoogd wordt, is een voorbeeld van conservatief beleid.

- 2p **25**
- Geef de betekenis van het begrip conservatief in deze context.
 - Leg met behulp van een verwijzing naar de doelen van straffen uit dat dit voorstel past bij conservatief beleid.

De Klassieke School en de Moderne Richting zijn denkrichtingen die te herkennen zijn in voorstellen over de inrichting van ons strafrechtstelsel.

- 2p **26**
- Geef een verschil tussen de Klassieke School en de Moderne Richting.
 - Leg uit of het voorstel om de strafrechtelijke minderjarigheid te verlagen meer past bij de Klassieke School of meer bij de Moderne Richting.

Volgens tekst 8 hebben slachtoffers er belang bij dat daders zwaar gestraft worden. Voorstanders van mediation of herstelrecht formuleren andere belangen die slachtoffers ook zouden kunnen hebben. Zij bepleiten dan ook andere maatregelen.

- 2p **27**
- Waar is mediation of herstelrecht op gericht?
 - Op welke wijze zou aan de belangen van slachtoffers tegemoet gekomen kunnen worden volgens voorstanders van mediation of herstelrecht?

De PVV stelt voor om meer jeugdigen strafrechtelijk te behandelen als volwassenen.

Er is een sociologische verklaringstheorie waarmee dat voorstel ondersteund kan worden en ook één waarmee het juist afgekeurd kan worden.

- 4p **28**
- Geef beide theorieën.
 - Geef van elk van beide theorieën de bijpassende redenering.

Opgave 6 Verzwaring van het strafrecht

tekst 8

PVV-wetsvoorstel: zeer streng strafrecht invoeren!

De PVV is de straatterreur en al het leed dat aan slachtoffers van misdrijven wordt toegebracht, meer dan zat. Daarom dient PVV-Kamerlid 5 en -justitiewoordvoerder Raymond de Roon vandaag een omvangrijk wetsvoorstel in, waarmee grote delen van het Nederlands strafrecht op de schop gaan en aanzienlijk worden 10 verzwwaard. De belangen van de slachtoffers worden voortaan voorop gesteld; daders van misdrijven worden voortaan zeer zwaar gestraft. (...)

3. Bijna geen taakstraffen meer.

15 Voor vrijwel alle categorieën misdrijven, wordt de mogelijkheid tot het opleggen van taakstraffen vrijwel uitgesloten. De PVV vindt het

belachelijk, dat het werk dat de 20 meeste Nederlanders hun hele leven gewoon moeten doen om aan de kost te komen, ineens een 'straf' heet als een crimineel dat werk een paar weken moet doen.

25 4. Verlaging strafrechtelijke meerderjarigheid van 18 naar 16 jaar.

Omdat vrijwel alle criminelen al een heel strafblad hebben opgebouwd 30 voor ze zelfs maar meerderjarig zijn geworden en tot die tijd voornamelijk een aai over de bol kregen van de rechter, vindt de PVV dat het tijd is om de 16- en 17-jarigen al met 35 volwassen straffen aan te pakken. (...)

bron: www.pvv.nl, geraadpleegd op 27 juni 2017